

Türk Ticaret Kanunu'na göre haksız rekabet

Rekabet etmek ticaretin doğasında vardır. Ancak rekabetin sınırları , hangi fiillerin haksız rekabet oluşturduğu bilinmelidir ki tacir hem bu fiilleri gerçekleştirmekten uzak dursun hem de kendisine karşı bu fiiller gerçekleştirilirse hakkını arayabileceğini bilsin. Bu yazımızda Türk Ticaret Kanununun haksız rekabete ilişkin hükümlerinin bir kısmını işlemeye çalışacağız.

Türk Ticaret Kanununun 54. Maddesinde bu hükümlerin amacı kanun koyucu tarafından " Haksız rekabete ilişkin bu Kısım hükümlerinin amacı, bütün katılanların menfaatine, dürüst ve bozulmamış rekabetin sağlanmasıdır." Şeklinde açıklanmıştır. Aynı maddenin 2 fıkrasında genel olarak haksız ve hukuka aykırı uygulama ise "Rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar haksız ve hukuka aykırıdır." şeklinde tanımlanmıştır. Tanımlamada aldatıcılık unsuru ile sınırlama yapılmamış olup dürüstlük kuralına herhangi bir şekilde aykırılık da işaret edilerek tanım geniş tutulmuştur.

55. MADDEDE DÜRÜSTLÜK KURALINA AYKIRI VE TİCARİ

UYGULAMALARI SAYMAKLA BİRLİKE KESİN BİR SINIRLAMA YAPILMAYAN KAÇINILMIŞTIR

Aynı kanunun 55. Maddesi ise dürüstlük kuralına aykırı davranış ve ticari uygulamaları saymakla birlikte belirlenen bu hallerin "başlıca" haller olduğunu ifade ile yine kesin bir sınırlama yapılmaktan kaçınılmıştır. Aşağıda görüleceği üzere yine başlıklar altında belirlemelerin sınırlayıcı olmadığını ifade etmek için "özellikle" ifadesi kullanılarak, belirlemelerin mutlaka haksız rekabet oluşturacağını ancak haksız rekabetin sadece bunlarla sınırlı olmadığı ifade edilmiştir. Buna göre;

A) DÜRÜSTLÜK KURALINA AYKIRI REKLAMLAR VE SATIŞ YÖNTEMLERİ İLE DİĞER HUKUKA AYKIRI DAVRANIŞLAR VE ÖZELLİKLE;

1. Başkalarını veya onların mallarını, iş ürün-

lerini, fiyatlarını, faaliyetlerini veya ticari işlerini yanlış, yanıltıcı veya gereksiz yere incitici açıklamalarla kötülemek,

2. Kendisi, ticari işletmesi, işletme işaretleri, malları, iş ürünleri, faaliyetleri, fiyatları, stokları, satış kampanyalarının biçimi ve iş ilişkileri hakkında gerçek dışı veya yanıltıcı açıklamalarda bulunmak veya aynı yollarla üçüncü kişiyi

rekabette öne geçirmek,

3. Paye, diploma veya ödül almadığı hâlde bunlara sahipmişçesine hareket ederek müstesna yeteneğe malik bulunduğu zannını uyandırmaya çalışmak veya buna elverişli doğru olmayan meslek adları ve sembollerini kullanmak,

4. Başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile

karıştırılmaya yol açan önlemler almak,

5. Kendisini, mallarını, iş ürünlerini, faaliyetlerini, fiyatlarını, gerçeğe aykırı, yanıltıcı, rakibini gereksiz yere kötüleyici veya gereksiz yere onun tanınmışlığından yararlanacak şekilde; başkaları, malları, iş ürünleri veya fiyatlarıyla karşılaştırmak ya da üçüncü kişiyi benzer yollardan öne geçirmek,

6. Seçilmiş bazı malları, iş ürünlerini veya faaliyetleri birden çok kere tedarik fiyatının altında satışa sunmak, bu sunumları reklamlarında özellikle vurgulamak ve bu şekilde müşterilerini, kendisinin veya rakiplerinin yeteneği hakkında yanıltmak; şu kadar ki, satış fiyatının, aynı çeşit malların, iş ürünlerinin veya faaliyetlerinin benzer hacimde alımında uygulanan tedarik

fiyatının altında olması hâlinde yanıltmanın varlığı karine olarak kabul olunur; davalı, gerçek tedarik fiyatını ispatladığı takdirde bu fiyat değerlendirmeye esas olur,

7. Müşteriyi ek edimlerle sunumun gerçek değeri hakkında yanıltmak,

8. Müşterinin karar verme özgürlüğünü özellikle saldırgan satış yöntemleri ile sınırlamak,

9. Malların, iş ürünlerinin veya faaliyetlerin özelliklerini, miktarını, kullanım amaçlarını, yararlarını veya tehlikelerini gizlemek ve bu şekilde müşteriyi yanıltmak,

10. Taksitle satım sözleşmelerine veya buna benzer hukuki işlemlere ilişkin kamuya yapılan ilanlarda unvanını açıkça

belirtmemek, peşin veya toplam satış fiyatını veya taksitle satımdan kaynaklanan ek maliyeti Türk Lirası ve yıllık oranlar üzerinden belirtmemek,

11. Tüketici kredilerine ilişkin kamuya yapılan ilanlarda unvanını açıkça belirtmemek veya kredilerin net tutarlarına, toplam giderlerine, efektif yıllık faizlerine ilişkin açık beyanlarda bulunmamak,

12. İşletmesine ilişkin faaliyetleri çerçevesinde, taksitle satım veya tüketici kredisi sözleşmeleri sunan veya akdeden ve bu bağlamda sözleşmenin konusu, fiyatı, ödeme şartları, sözleşme süresi, müşterinin cayma veya fesih hakkına veya kalan borcu vadeden önce ödeme hakkına ilişkin eksik veya yanlış bilgiler içeren sözleşme formülleri kullanmak.

B) SÖZLEŞMEYİ İHLALE VEYA SONA ERDİRMEYE YÖNELTMEK; ÖZELLİKLE;

1. Müşterilerle kendisinin bizzat sözleşme yapabilmesi için, onları başkalarıyla yapmış oldukları sözleşmelere aykırı davranmaya yöneltmek,

2. Üçüncü kişilerin işçilerine, vekillerine ve diğer yardımcı kişilerine, haketmedikleri ve onları işlerinin ifasında yükümlülüklerine aykırı davranmaya yöneltebilecek yararlar sağlayarak veya önererek, kendisine veya başkalarına çıkar sağlamaya çalışmak,

3. İşçileri, vekilleri veya diğer yardımcı kişileri, işverenlerinin veya müvekkillerinin üretim ve iş sırlarını ifşa etmeye veya ele geçirmeye yöneltmek,

4. Onunla kendisinin bu tür bir sözleşme yapabilmesi için, taksitle satış, peşin satış veya tüketici kredisi sözleşmesi yapmış olan alıcının veya kredi alan kişinin, bu sözleşmeden caymasına veya peşin satış sözleşmesi yapmış olan alıcının bu sözleşmeyi feshetmesine yöneltmek.

C) BAŞKALARININ İŞ ÜRÜNLERİNDEN YETKİSİZ YARARLANMA; ÖZELLİKLE;

1. Kendisine emanet edilmiş teklif, hesap veya plan gibi bir iş ürününden yetkisiz yararlanmak,

2. Üçüncü kişilere ait teklif, hesap veya plan gibi bir iş ürününden, bunların kendisine yetkisiz olarak tevdi edilmiş veya sağlanmış olduğunun bilinmesi gerektiği hâlde, yararlanmak,

3. Kendisinin uygun bir katkısı olmaksızın başkasına ait pazarlanmaya hazır çalışma ürünlerini teknik çoğaltma yöntemleriyle devralıp onlardan yararlanmak.

D) ÜRETİM VE İŞ SIRLARINI HUKUKA AYKIRI OLARAK İFŞA ETMEK; ÖZELLİKLE, GİZLİCE VE İZİNSİZ OLARAK ELE GEÇİRDİĞİ VEYA BAŞKACA HUKUKA AYKIRI BİR ŞEKİLDE ÖĞRENDİĞİ BİLGİLERİ VE ÜRETEİNİN İŞ SIRLARINI DEĞERLENDİREN VEYA BAŞKALARINA BİLDİREN DÜRÜSTLÜĞE AYKIRI DAVRANMIŞ OLUR

e) İş şartlarına uymamak; özellikle kanun veya sözleşmeyle, rakiplere de yüklenmiş olan veya bir meslek dalında veya çevrede olağan olan iş

şartlarına uymayanlar dürüstlüğe aykırı davranmış olur.

F) DÜRÜSTLÜK KURALINA AYKIRI İŞLEM ŞARTLARI KULLANMAK. ÖZELLİKLE YANILTICI BİR ŞEKİLDE DİĞER TARAF ALEYHİNE;

1. Doğrudan veya yorum yoluyla uygulanacak kanuni düzenlemeden önemli ölçüde ayrılan, veya

2. Sözleşmenin niteliğine önemli ölçüde aykırı haklar ve borçlar dağılımını öngören, önceden yazılmış genel işlem şartlarını kullananlar dürüstlüğe aykırı davranmış olur. "

Böylece Türk Ticaret kanununda haksız rekabete ilişkin kapsamın genişletilmeye çalışıldığı, tüketicinin esas alınılmaya

çalışıldığı, dürüst davranış kuralının önemli bir belirleyici olarak tanımlandığı görülmektedir. Sayılan hallerin sınırlayıcı olmadığı özellikle belirlendiğinden, maddelerin amacına uygun yorum ile haksız rekabetin varlığının tespit edilebileceği anlaşılmaktadır.

Konu geniş olduğundan, devam eden hükümler, bu konu hususundaki çeşitli davalar, çalıştırmanın sorumluluğu, zamanaşımı, ihtiyati tedbirler, cezayı gerektiren fiiller ve tüzel kişilerin cezai sorumluluklarına ilişkin çalışmamızın kalan kısmını bir sonraki yazımızda paylaşmak üzere, hepinize hayırlı işler diler, tekrar size hitap edebilme fırsatını sağlayan, emeği geçen herkese teşekkür ederim.

